

[Cbrayl v Fzulisiz ken 25 il](#)

Azərbaycanın Fzuli v Cbrayl rayonlarının Ermənistan Silahlı Qüvvələri tərəfindən işğaldan 25 il

Arannews-Azərbaycanın Fzuli v Cbrayl rayonlarının Ermənistan Silahlı Qüvvələri tərəfindən işğaldan 25 il tr.Fzuli rayonu 23 avqust 1993-c ild erməni hərbi birləşmələri tərəfindən işğal edilib. mumi sahəsi 139393 hektar olan Fzuli rayonunun qərbi hissəsində (50 km v rayon mərkəzi) 125368 hektar razı hətə erməni işğal altındadır. Rayonun işğaldan azad olunması razisində 13 qəsəbə v 20 km var.Qəsəbələrdən 12-si işğaldan azad olunması razidə yeni salınmış v məcburi kəndlər ailləri məvqəti olaraq burada yerləşdirilib. Hazırda razidə 51 min məcburi kəndlər məskunlaşmışdır. 1988-ci ildən başlayan erməni təcavüzünə qarşı mbarizdə minlərlə fəzulilərdən dəyər, yəzlər rayon sakinləri hidə olub, yaralanmış, itkin düşmüşdür. Fzuli rayonu məharibdən 1100-dən ox hidə verib, 1450 rayon sakinləri lillə olub. Erməni işğal altındakı olan Fzuli rayonu təbii sərvətlər baxımından ox zəngindir. Rayonda mumi ehtiyatlar 58858 min kvadrat metr olan v miar da istehsalna yararlı istismar olunan 2 (Dəvletyarlı, Dilaar) hətəda, kərpic-kirmit istehsalna yararlı 11211 min kvadrat metr ehtiyatlara malik Kərdməhmudlu gillə, ehtiyatlar 13053 min kvadrat metr olan Quruay qum-qıl qar yataqlar var.Rayon razisində ya 200 ildən 1400 il qədər olan 11 dd rəq inar təbii abidsi kimi pasportlaşdırılıb v işğala qədər məhafizə olunub.1960-80-ci illərdə Fzuli rayonunun dəliqə v dətyi sahlərində hidrogeoloji axtarış zamanı razidə yayılmış dərindən, təbii v yura dəvər sulu komplekslərinin, eləcə də razidən kənər ayların məcrəalt .suların ehtiyat 193 min m³/gn hətəmində hesablanmışdır.

Ekologiya v Təbii Sərvətlər Nazirliyinin "al olunması Azərbaycan razilərində trafik məhət v təbii sərvətlər dəvə tsiri məyənəldirən (izləyən) operativ mərkəz"i işğaldan sonrakı dəvərdə rayon razisində təbii sərvətlərin ermənilər tərəfindən dəvəlməsəna dair ədədə faktlar əkarəlayb: 1. Geni mə massivləri il rətillə olan Dəvletyarlı kəndində əaclar bətləklə qılıb. 2. Qohmədli kənd yolu boyunca əaclar kətləvi kildə məhv .edilib.3. Yəlvənd kəndində kəndəras yolun sağ v sol tərəfindəki bəyək yallqlar tamamilə qılıb

2006-2009-cu illər rəzində rayonun 35 000 hektardan artıq razisi ermənilər tərəfindən .4 yandırılıb.Cbrayl rayonunun Ermənistan Silahlı Qüvvələri tərəfindən işğaldan da 25 il tr. Erməni işğallar il dəylərdə 180 nəfər həlak olub. 14 nəfər polis, 60 nəfər məkili xəstə dənyasən dəyiib, 90 nəfər yaxın is sir v itkin düşmüşdür. Cbrayllılar irisində 180 nəfər yaxın Qarabə məharibsi lillə statusu əlb, 6 nəfər Azərbaycan Milli Qəhrəman fəxri ədəna layiq gərlib.razisi 1050 kvadrat kilometr olan Cbrayln Ermənistan Silahlı Qüvvələri tərəfindən tutulması il 72 mütəhsil məktəbi, 8 xəstəxana, 5 məscid, 2 muzey, 129 tarixi əbəd, 149 mədəniyyət ocağı işğal altındakı qalıb. Hazırda Cbrayl zər 351 nəfər hidə əilsi var. Cbrayldən olan 61100 məcburi kəndlər 58 rayonda, daha ox is Bəylqan, mili, Sabirabad, Bilsuvar rayonlarında məskunlaşmışdır.Zəngin yeraltı sərvətlər v təbii qəzilliyə malik Cbrayl rayonunda miar da istehsalna yararlı v istismara cəlb edilmiş ehtiyatlar 2937 min kubometr olan Tulus tuf, mumi ehtiyatlar 5434 min kubometr olan axmaqay, Soltanlı tikinti qumu, ehtiyatlar 296 min kubometr olan kərpic istehsalna yararlı Qaracallı gillə, ehtiyatlar 6644 min ton olan sement istehsalna yararlı Gyrin-Veyssli vulkan kili, ehtiyatlar 1325 min ton olan Minbal gəc, ehtiyatlar 5226 min ton olan hətə istehsalna yararlı Atp hətəda, ehtiyatlar 4130 min kubometr olan Cfrabad qum-qıl qar, ehtiyatlar 504 ton olan Sahvərdi yəm v ehtiyatlar 1348 ton olan axmaqaya xəlsədon yataqlar var.Rayonda ya 200-1600 olan 14 dd iri diametrli rəq inar v digər qiymətli əaclar, həminin Dəumas kəndində "Dəvlet saray" adlanan məara təbii abidsi kimi qorunurdu. Cbrayl rayonunda respublika v rayon həmiyyətli 120-dək tarixi məmarlıq abidsi, qiymətli əac nəvlərində ibarət mēlər, bəyək ehtiyata malik yeraltı sərvətlər, qeyri-ədi flora v faunas il seilən Dəridən zənməxsus təbii gillə, mineral mədədlər zəngin su mənbələri erməni işğallar tərəfindən dəvədləraq məhv edilib. 2006-2007-ci illər rəzində erməni işğallar tərəfindən rayonun 16 min hektardan artıq razisində yənnələr

